

RUGGIGA RIPOR

i Navdegielas

MITT PÅ FJÄLLTUNDRAN står renvaktarstugan i Navdegielas.

Det finns massor med experter när det gäller jakt. De har exakta teorier om hur viltet uppträder i olika väderförhållanden. Men ibland stämmer inga uträkningar och ändå kan det bli en lyckad jakt.

Text och foto: STURE MARKSTRÖM

Det har alltid varit snö i Navdegielas första helgen i oktober. Jag kan lova dig att så blir det även i år. Har jag någonsin haft fel? sa Roger på sommaren då vi lade upp planerna för en ripjakt på senhösten.

När vi landar vid renvaktarstugan finns inte en snöfläck i sikte. Roger är ändå optimistisk.

– Vi tar en sväng nedanför stugan, så ska du få se att det finns gott om ripa.

KNAPPT HAR VI GÅTT NER I Riset söder om stugan förrän Tessan står för fågel. Men vi hinner inte fram förrän en ripa lättar. Den flyger inte långt. Vi kan se att den landar 200 meter framför oss.

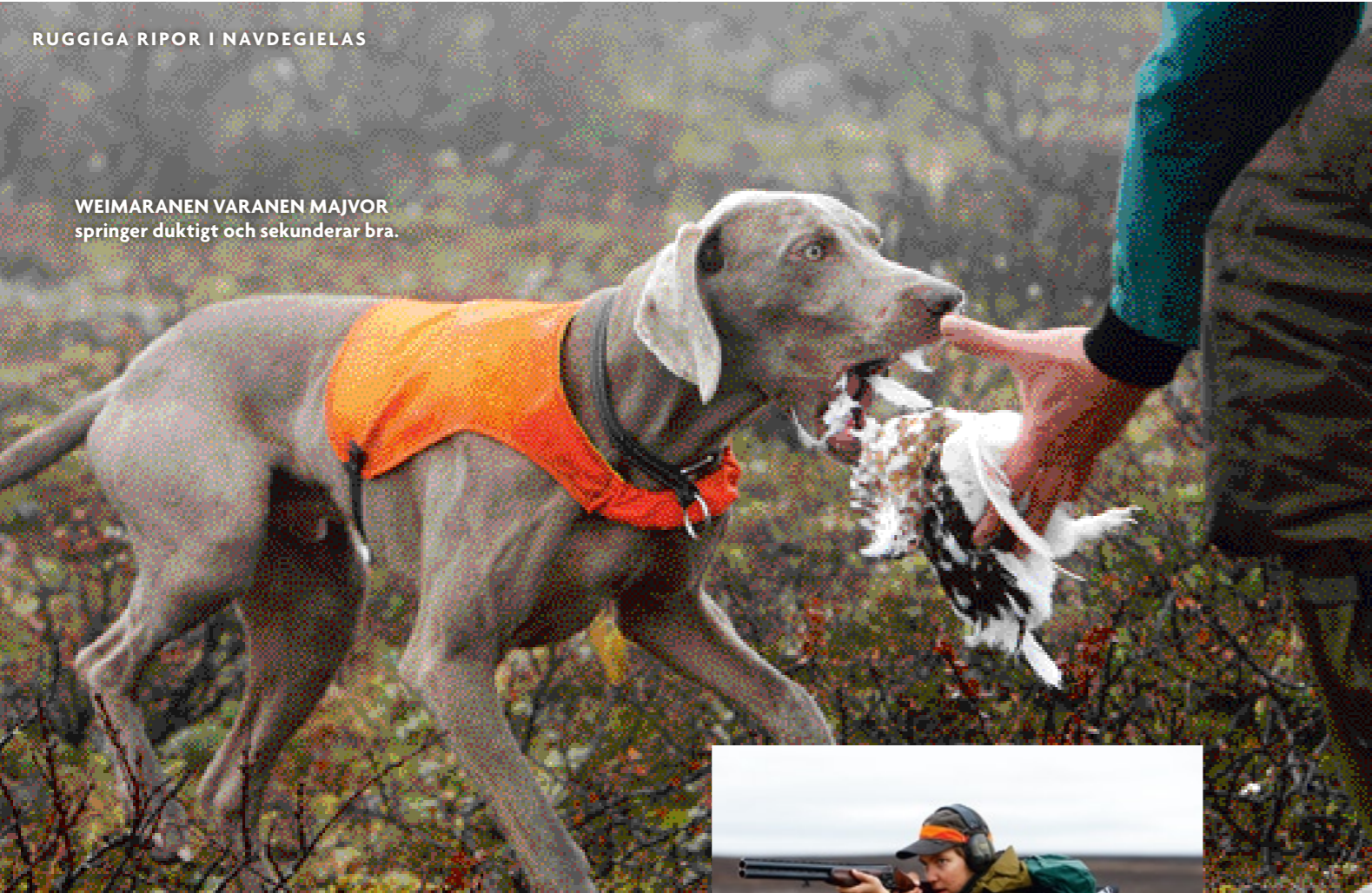
Tessan är snart framme och ställer sig där ripan lan- ▶

PLÖTSLIGT HITTAR VI ett helt gäng med ripor.

ROGER JACOBSSON SLÄCKER TÖRSTEN medan hundarna tar ett svalkande bad.

WEIMARANEN VARANEN MAJVOR
springer duktigt och sekunderar bra.

”När ripan lyfter är Roger beredd”

► dade och den här gången sitter den kvar. Roger går upp bakom Tessan och ger henne kommando att avancera. När ripan lyfter är Roger beredd. Fågeln knycker till i träffen och störtar i backen.

Tessan sticker iväg i full fart när hon får kommando att apportera. Hon återvänder med ripan i munnen. Plötsligt börjar Roger beklaga sig.

– Oj, nu kommer det att bli svårt. De har börjat rugga.

RIPAN ÄR NÄSTAN HELT VIT och en vit ripa mot barmark brukar inte vara lätt att ha att göra med, enligt Roger.

– De blir enormt skygga och lyfter långt innan man är framme vid hunden, säger Roger och stoppar ner ripan som han trots allt lyckats fälla i ryggsäcken.

Vi fortsätter vår runda, men fler ripor lyckas vi inte fälla. Några ser vi flyga upp långt utom skotthåll.

När vi kommer tillbaka till stugan möter vi Yngve. Han är bekymrad över jakten, det har inte gått lika lätt som han hoppats. Visserligen har han lyckats fälla några ripor under dagen, men dem har han fått jobba hårt för. Det är den 13-åriga engelska settern Hoss som räddat jakt dagen genom att hitta fågel. Däremot är Yngve besviken på weimaranern Varanen Majvor.

– Han springer bra, men så mycket mer är

MIKAEL ”KYLMA” Kylmäniemi svingar snabbt med bössan.

ROGER JACOBSSON beredd i ripsnären.

VARANEN MAJVOR klädd i smoking.

det inte. Visserligen sekunderar han också bra. Han sekunderar dock även när Hoss sätter sig och skiter, säger Yngve och skakar förbryllat på huvudet.

Yngve klagar också på ungdomarnas skytte. Han menar att Piotr och Kylmä är alldeles för hetsiga när det dyker upp en skottchans. De bör lära sig regeln att säga den lokala tidningens hela namn innan de avlossar ett skott.

– Ni ska säga, Norrländska Socialdemokraten, innan ni skjuter. Då hinner ni svinga ikapp ripan, undervisar Yngve.

Enligt Yngve blir det bom om de försöker använda förkortningen NSD. Och helt förkastligt är det för en Kirunabo att säga DN.

VID MIDDAGSBORDET sänks humöret när de negativa förväntningarna inför morgondagen vädras. Johan och Yngve har dock inte gett upp. Kanske är det middagsdrycken som gör sitt när de får alltmer djärva idéer om hur jakten ska räddas.

Mest snurrar det i huvudet för Johan. Han vet varken vad han heter eller var han jobbar. Ett tag påstår han sig vara anställd på en av jägarorganisationernas forskningsavdelning. Där ska han enligt egen utsago utveckla nya jaktmetoder med bandvagn. Chockgranater påstår han ska vara en lämplig ammunition för att få riporna att stanna kvar framför hundarna.

– Sedan kan man plocka riporna som hjortron, säger Johan med högdragen själv-säkerhet.

– Kan man inte utfodra riporna med något som gör dem självlysande? Då blir det mycket lättare att plocka dem, påpekar Yngve.

Yngve har också en idé om hur settern Hoss jaktgenskaper ska bevaras.

– Hoss har ett fantastiskt ”rätt-fram-sök”. Han går spikrakt på riporna. Om hans kropp var lite yngre skulle han kunna sicksacka sig fram i terrängen och hitta ännu fler ripor. Vi kanske kunde amputera Hoss huvud och transplantera fast det på weimaranerns kropp, säger Yngve.

Det blir en sen kväll med många vilda idéer och livliga diskussioner.

NÄR VI PÅ MORGONEN GER OSS AV på jakt väljer jag att gå mot fjället Tsäktso med Roger, Simon och Kylmä. Johan och Yngve får gå för sig själva ifall de skulle få för sig att genomföra sina idéer.

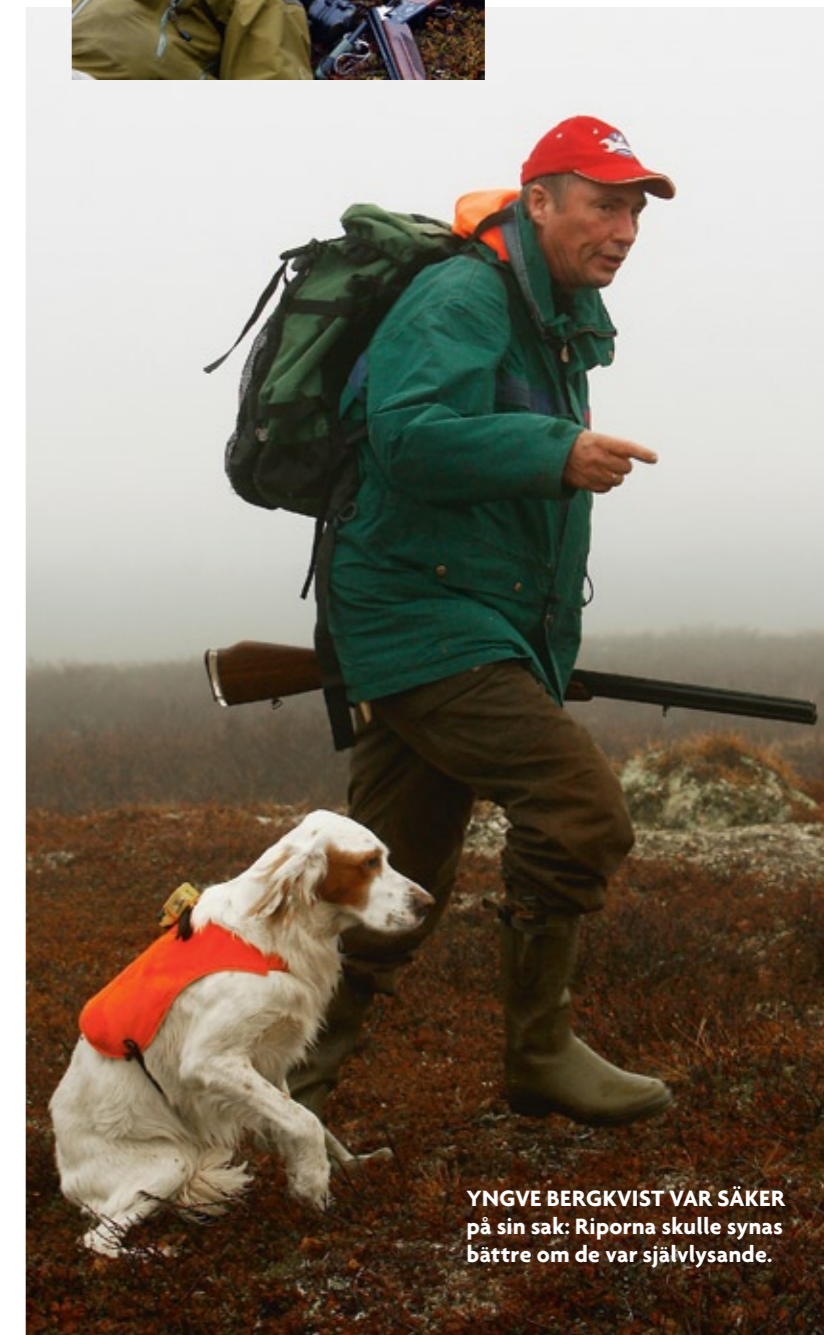
Vi har inte gått långt förrän gordon settern Norpa står för fågel. När hunden avancerar flyger en ripa upp alldeles framför Rogers pipa, men han är inte alls med. Förladdningen flyger iväg flera meter bakom ripan och avslöjar en tydlig bom.

Det dröjer inte länge förrän Norpa står igen. Roger får understöd av Simon och Kylmä och en ripa slår i backen. Sedan måste vi ta en paus eftersom Kylmä är helt slut av den ►

”Sedan kan man plocka riporna som hjortron”

VI HADE INTE GÅTT LÅNGT förrän Kylmä krävde rast och vila.

YNGVE BERGKVIST VAR SÄKER på sin sak: Riporna skulle synas bättre om de var självlysande.

RIPORNA HADE REDAN börjat byta till helvit skrud.

► sena gårdagskvällen och måste vila. Resten av jakt dagen blir riktigt lyckad. Vi faller ett hyfsat antal ripor.

– Märkligt, de sitter ju riktigt bra för hunden, säger experten Roger som är djupt förvånad över att hans förutsägelse om skygga ripor inte besannats.

Även Yngve och Johan har en bra jakt utan att använda drastiska metoder.

Nästa morgon kliver Yngve ut från stugan för att tömma vatten. Han glömmer dock att stänga dörren. Hoss vandrar ut, förbi Yngve och försvinner som en demon in i dimman.

Vi försöker ropa på honom, men det är för döva öron. Hoss har för flera år sedan förlorat sin hörsel.

– **HAN STÅR SÄKERT FÖR RIPA** någonstans där ute. Nu får du leta rätt på honom, säger Roger ilsket till Yngve.

Yngve har dock en annan tanke om vad som hänt Hoss. När Johan, Simon och jag går ut för att jaga med Yngve, berättar han med stor vända om sina aningar.

– Jag tror att han gick ut i dimman för att dö. Han kände nog på sig att det var dags, säger Yngve.

Yngve har även ångest över att han hade planer på att transplantera Hoss huvud på Varanen Majvors kropp.

– Han kanske hörde vad jag sa!?

Medan Yngve och Johan, som två lärda skalder diktar vad det ska stå i Hoss dödsruna söker engelska settern Kasper och weimaranern efter ripor. Efter en halvtimme ljuder Kaspers beeper. Vi är snabbt på plats, men Kasper går loss från ståndet och tar sig över bäcken och ställer sig igen. Här står han fast ända tills Simon tar sig över till honom och faller dagens första ripa med ett välriktat skott.

Det tar över en timme innan vi får nästa skottillfälle. Den här gången är det Yngve som är skicklig med bösan. Sedan går det trögt. Dimman håller ett fast grepp över markerna. Några korta duggregn sveper över oss. Först när klockan närmar sig ett på dagen börjar solstrålarna skingra dimman.

Yngve börjar stressat vandra allt fortare, precis som om vi skulle hitta fler ripor ju fortare vi går.

Även Kasper har ändrat beteende. Han gör allt vidare sökrundor, stundtals försvinner han i horisonten. När Kasper varit försvunnen en längre stund undrar jag om vi inte ska vänta på honom.

– Han hittar igen oss, säger Yngve och vandrar hetsigt vidare.

En stund senare hör vi en hund i fjärran. Ett tag tror vi att det är Hoss som återuppstått, men det är Kasper. Han hittar inte igen oss och står på en kulle och ylar.

Efter att Kasper återförenats med oss drar både han och Yngve ner på tempot.

NÄR VI VÄNDER HEMÅT på eftermiddagen blir jakten allt bättre. Vi hittar flera skapligt stora ripkullar och de låter sig snällt ställas av hundarna. Skyttet fun-gerar också allt bättre och vi har fyllda fågelsäckar när vi kommer tillbaka till stugan. Där blir vi mottagna av en lojt svansviftande Hoss. Yngve sätter sig genast ner och kelar med den gamla hunden.

– Jag menade inte det där med att transplantera ditt huvud på Varanen Majvors kropp...

Expert Roger sitter i stugan och mumlar för sig själv, djupt förundrad över att jakten lyckats.

– Märkligt, massor med ripa, kvoten fylld. De är ju nästan vita... och det finns ingen snö... ♦

”Märkligt - de sitter ju riktigt bra för hunden”

UTRUSTNING

● Tänk på att vädret kan växla mycket i fjällen på senhösten. Det kan vara allt från 20 grader varmt till flera minusgrader och snö. Ta med dig kläder som klarar värme, regn, snö och kyla.

Ripjakten är konditionskrävande. Det kan bli flera timmars marsch uppför fjällsluttningar och längs myrar. Bär inte för många tunga prylar. Ett lätt hagelvapen är att föredra. Vattentäta kängor eller stövlar som inte ger skavsår är ett måste.

För säkerheten bör både jägare och hundar vara utrustade med färgglada västar. Elektroniska hörselkåpor skyddar inte bara öronen, de underlättar också kommunikationen mellan jägarna.

Till ripjakt är öppen borring att rekommendera och hagelstorlek **US 6-7** för blyhagel och **US 4-5** för stålhagel.

VARANEN MAJVOR var i alla fall snabb.